

STIFTELSEN för
STRATEGISK FORSKNING

2014-11-02

1(2)

Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Yttrande från SSF rörande VR:s förslag till riktlinjer för Öppen tillgång

Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) delar utgångspunkten att resultat av offentligt finansierad forskning bör göras öppet tillgängliga.

Regeringens uppdrag till Vetenskapsrådet om att föreslå riktlinjer bottenar i en rekommendation från EU-kommissionen till medlemsländerna. Därför bör de riktlinjer som sedermera fastställs i största möjliga omfattning harmonisera med det regelverk som gäller för Horisont 2020, så att svenska forskare som i EU-program sampublicerar med forskare från andra länder inte blir föremål för krav som på mer övergripande nivå divergerar från dem som råder för samarbetsparterna.

Stiftelsen anser att krav på funktionalitet är centrala för en god implementering av Öppen tillgång. När det gäller publikationer bör man därför inte redan nu binda sig för en viss "färglösning" (Green, Gold etc); både den tekniska utvecklingen och juridiska faktorer kan bli överspelade under den långa period som ligger framför oss till 2025. (Det hade varit intressant att få ta del av ett mer konkret resonemang om varför Sverige skulle välja andra vägar än t ex Danmark – även rörande vision och milstolpar – då detta grannland ju i publiceringssammanhang ofta framhålls som en förebild.) Inte heller bör riktlinjerna identifiera någon marknadsaktör för ändamålet, emedan detta bör förbli konkurrensutsatt och tjänsterna på området är stadda i snabb utveckling. En mer detaljerad analys av "färgblinda" alternativ föreslås därför, att läggas till grund för en omarbetad version av förslaget till riktlinjer.

SSF menar att en noggrann analys av kostnads- och omställningseffekter av olika alternativ måste föregå beslut om riktlinjer. Rimligen kan kostnaderna rymmas inom bibliotekens budget emedan andra kostnader för hyra och fysiska tidskrifter minskar. En utgångspunkt bör därför vara att högskolornas overhead inte ökar. Inte heller bör kostnader för OA "internaliseras" i högskolornas direkta kostnader.

Beträffande öppen tillgång till data anser SSF att man före start av några "piloter" först bör göra en närmare utredning av bl a de tidsinsatser och andra resurser som krävs för att möjliggöra reell delning av data. Detta särskilt när t ex forskare i länder som ligger utanför våra vanligaste samarbetspartners länder efterfrågar stora mängder data med vidhängande metadata.

OA-reformeringen bör ske frikopplad från diskussionen om meriteringsgrund.

Stiftelsen anser det angeläget att det slutgiltiga förslaget blir föremål för ett brett formellt remissförfarande.

Lars Hultman
Verkställande direktör

Lena-Kajsa Siden
Analytiker